

NORGES HØYESTERETT

Den 13. september 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-01713-A, (sak nr. 2011/933), straffesak, anke over dom,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Elisabeth Deinboll)

mot

A (advokat Gunnar K. Hagen)

Bistandsadvokat for fornærmede advokat Rolf Knudsen

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bull**: Saken gjelder oppholdsforbud etter straffeloven § 33 tredje ledd i eget hjem når den som skal beskyttes av forbudet, ikke tilhører samme husstand som gjerningspersonen.
- (2) A ble 15. juni 2010 satt under tiltale for seksuell handling med barn under 16 år, og for å ha utvist seksuelt krenkende adferd overfor barn under 16 år. Han ble også tiltalt for uberettiget å ha sneket seg inn i et nabohus, og for forsøk på grovt tyveri. Nordhordaland tingrett fant ham 10. november 2010 skyldig etter tiltalen, og tok til følge påtalemyndighetens påstand om han skulle idømmes kontaktforbud overfor fornærmede samt forbud mot å oppholde seg i leiligheten sin. Domsslutningen lyder slik:

”A, født 08.07.1957, dømmes for overtredelse av straffeloven § 200 annet ledd første punktum, straffeloven § 201 bokstav c, straffeloven § 355, straffeloven § 257 jf. § 258 jf. strl. § 49 til en straff av fengsel i 5 – fem - måneder, jf. straffeloven § 62 og § 63 annet ledd. Varetekt kommer til fradrag med 3 – tre – dager.

A, født 08.07.1957, forbys i medhold av straffeloven § 33 å oppholde seg i sitt husvære, samt å oppsøke, forfølge, og/eller på noe vis kontakte B født 08.06.1997.

A, født 08.07.1957, betaler sakskostnader til det offentlige med kr. 2.000 – totusen – kroner innen 2 – to – uker etter dommens forkynnelse.”

- (3) A anket til lagmannsretten over forbudet mot å oppholde seg i leiligheten. Han anket også over kontaktforbudet for så vidt det ikke var fastsatt noen lengstetid. Anken ble henvist til behandling, og 12. april 2011 avsa Gulating lagmannsrett dom med slik domsslutning:

”I tingrettens dom annet ledd gjøres den endring at A, født 08.07.1957, forbys i medhold av straffeloven § 33 å oppsøke, forfølge og/eller på noe vis kontakte B, født 08.06.1997, for en periode på fem – 5 – år, regnet fra det tidspunkt dommen er rettskraftig.

A frifinnes for påtalemyndighetens krav om oppholdsforbud i eget hjem.”

- (4) Dommen er avsagt under dissens, idet én av dommerne ville ilegge oppholdsforbud.
- (5) Påtalemyndigheten har anket over at oppholdsforbud ikke ble ilagt. Høyesteretts ankeutvalg besluttet 5. juli 2011 å tillate anken fremmet.
- (6) Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at lagmannsretten har lagt terskelen for høyt når den er kommet til at det ikke foreligger ”nærliggende fare”, slik straffeloven § 33 tredje ledd krever, for at domfelte på nytt skal begå lovbrudd overfor fornærmede i saken. Fornærmede støtter dette. Domfelte har på sin side anført at lagmannsrettens lovanvendelse og bevisvurdering er riktig, og at et oppholdsforbud under enhver omstendighet vil være et uforholdsmessig inngrep.
- (7) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.*
- (8) Jeg nevner først at det hører med til straffespørsmålet å ta stilling til om det skal ilegges oppholdsforbud etter § 33 tredje ledd. Høyesterett har derfor full kompetanse i saken.
- (9) Forholdene som A er domfelt for, fant sted i april 2010. Han gikk da i beruset tilstand inn i et nabohus som ligger om lag 15 meter fra huset der han selv bor til leie. Uten å ringe på gikk han opp trappen til annen etasje og inn i et rom der datteren i huset satt sammen en venninne. Han tok henne på baken samtidig som han forsøkte å kysse henne. Han kom også med seksuelt krenkende uttalelse til begge jentene, som var 12 år gamle. Han er videre dømt for forsøk på grovt tyveri fordi han noen dager senere tok seg inn i det samme nabohuset om natten på jakt etter alkohol.
- (10) Hjemmelen i straffeloven § 33 tredje ledd for å ilegge oppholdsforbud i eget hjem, ble innført i forbindelse med vedtakelsen av ny straffelov i 2005. Bestemmelsen er utformet etter mønster av straffeprosessloven § 222a. Det fremgår av forarbeidene til sistnevnte bestemmelse at man for oppholdsforbud i eget hjem primært har hatt i tankene familievolds situasjoner der det er personer i gjerningspersonens egen husstand som må beskyttes, jf. Ot.prp nr. 109 (2001–2002) side 24–25. Men ordlyden åpner for å ilegge oppholdsforbud i eget hjem også for å beskytte personer som ikke bor i gjerningspersonens hjem, og de nevnte forarbeidene gjør det på side 26 og 45 klart at dette har vært lovgivers formål. På denne bakgrunn må det være på det rene at bestemmelsen åpner for å idømme oppholdsforbud i eget hjem også i en situasjon som denne.

- (11) For å ilegge oppholdsforbud i eget hjem kreves det at det må foreligge "en nærliggende fare" for en straffbar handling fra gjerningspersonens side. Dette er et strengere krav enn det som gjelder for kontaktforbud, der det etter § 33 første ledd bare kreves at det er "grunn til å tro" at gjerningspersonen vil begå en slik handling. Lagmannsretten har lagt til grunn at kravet om "nærliggende fare" innebærer at det må foreligge sannsynlighetsovervekt for at gjerningspersonen vil begå en straffbar handling. Dette er i overensstemmelse med to avgjørelser fra Høyesteretts kjæremålsutvalg i Rt. 2004 side 507 og Rt. 2004 side 1658 om den tilsvarende formuleringen i straffeprosessloven § 222a, og det er korrekt lovforståelse også når det gjelder straffeloven § 33 tredje ledd. Jeg viser her til Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) side 456 og 483.
- (12) Det følger av formålet med bestemmelsen at denne sannsynlighetsovervekten må gjelde en straffbar handling begått overfor den som oppholdsforbudet er ment å verne, her datteren i nabohuset. Kravet om sannsynlighetsovervekt må videre gjelde en handling innenfor den tiden forbudet skal vare. Straffeloven § 33 a annet ledd tredje punktum fastsetter en maksimal varighet for oppholdsforbud i eget hjem på ett år.
- (13) I vår sak vil et oppholdsforbud komme i tillegg til det nedlagte forbudet mot kontakt med datteren i nabohuset. Sannsynlighetsovervekt vil da også bety sannsynlighetsovervekt for at gjerningspersonen ikke vil respektere kontaktforbudet.
- (14) A ble i 2004 dømt for forhold som ikke er ulike dem han nå er dømt for. Han har videre en bot fra 2009 for brudd på straffeloven § 201 bokstav b. Når lagmannsrettens flertall likevel kom til at det ikke forelå sannsynlighetsovervekt, la det vekt på at gjerningsmannen på domstidspunktet hadde overholdt kontaktforbudet i ett år. Lagmannsrettens flertall oppfattet videre gjerningsmannen slik at han nå syntes å ha innsett alvoret i situasjonen. På denne bakgrunn kom flertallet til at vilkåret om nærliggende fare ikke var oppfylt.
- (15) Det er ikke fremkommet opplysninger om at gjerningsmannen i tiden etter lagmannsrettens dom har brutt kontaktforbudet. På denne bakgrunn viker jeg tilbake for å komme til en annen konklusjon med hensyn til fremtidsutsiktene enn det lagmannsrettens flertall har kommet til på grunnlag av umiddelbar bevisføring.
- (16) Det er lett å se at datteren i nabohuset og hennes nærmeste vil oppleve det som svært belastende å ha gjerningsmannen fortsatt boende 15 meter fra seg. Dette er klart en relevant omstendighet ved den forholdsmessighetsvurdering som måtte ha vært foretatt dersom man hadde kommet til at det forelå sannsynlighetsovervekt for nye hendelser. Men loven gir ikke adgang til å gjøre unntak fra kravet til sannsynlighetsovervekt på grunnlag av forholdsmessighetsbetraktninger.
- (17) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (18) Dommer **Matheson:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (19) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (20) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (21) Justitiarius **Schei:** Likeså.

(22) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekrefte: